

Del af Njøbenhavns Amt: kunde een Statsbane gennem et Amt ikke være tilstrækkelig? Hvorfor skulle vi have to Statsbaner der? Lad os kalde det en Lystbane, der hjælper vore svenske og norske Brødre til at komme 10 Minuter før i Tivoli, end de ellers vilde komme. Det er altsaa en stedlig Bane, en Lokalbane, og naar man er saa opsat paa at faae den, af hvad Grund skulle saa disse rigtige Egne være fri for ethvert Bidrag til denne Lokalbane, denne Lystbane, naar alle andre Egne, selv de mest fattige, skulle punge ud med Midler, som de ikke eie, og som ville trykke paa dem i Slægtled? Naar de høie Herrer og de, der staa bagved, ønske at faae en Jernbane, om hvilken de slet ikke ville kunne sige, om den vil forrente sig eller ikke — og hvis den forrenter sig, er det jo slet ikke sagt, at det bør komme dem, der benytte Banen, til Fordel, saaledes kunne vi ikke udstykke dette store Almensspørgsmaal — saa er det meget let at sige: Nu kalde vi det en Statsbane, saa ere vi fri for Tilskud, de andre kalde vi ikke Statsbaner, og saa skulle de betale deres Baner i dyre Domme. Sig saa hellere: Nu have vi anlagt Jernbaner omkring i Landet som Hovedlandeveie, som Statslandeveie, som vi kaldte dem før 1864. Vi have fra Helsingør til Masnedfund, fra Njøbenhavn til Fredericia og derfra rundt i Sjælland mod Nord og Vest. Jeg mener nu, at de burde have en Statsbane fra Aalestrup til Viborg, men mærkværdig nok er det blevet en Privatbane. Der skulle de kjøre 11 Mil omkring Langaa, for ad den Vej gaar Statsbanen; men det skulde absolut i Fjor være en Privatbane. Men om de Lystreisende fra Sverige og Norge skulle kjøre 10 Minuter længere, det er et Statshensyn og Hensynet til de Lystreisende, der tage ud til Lyngby og Holte og der sprede sig i Egnen, det er Statshensyn. Men det var slet ikke noget Statshensyn, at alle de, der komme nord fra ad Løgstør—Hobro Banen skulle kjøre over Langaa for ad den Vej at komme til Viborg, 11 Mil omkring. Det skulde ikke være nogen Statsbane, der raadede Bod herpaa. Jeg mener, at det skulde have været det, og hvor der er Trang til en Hovedlandveis Gjennemførelse, f. Ex. fra Viborg ned over Tværbanen ved Herning til et passende Sted paa den sydlige Tværbane, burde vi have en saadan Hovedaaere, der var en Statsbane. Jeg nævner blot enkelte Exempler, jeg kunde nævne Dem en Række flere, som vil give et underligt Begreb om, hvad der forstaaes ved en Statsbane. Det er en Statsbane, og saa skal Staten betale og Egnen være fri. Blot vi faae det Ord „Statsbane“ stultet ud, saa er Alt der-

med i Orden. Hvad man imidlertid skulde lægge ind i Ordet, det var, at Banen af Statshensyn var nødvendig, og er den ikke det, saa bør den have en Lokalbanes Forpligtelse paa sig, og derunder den, at Egnen skal betale forholdsvis, selv om Staten skal drive den. Jeg henstiller altsaa dette Spørgsmaal til de Herrer, om de ville gjøre den til en Bane, som Staten alene skal rentere, hvad enten det nu bliver til Skade eller til Fordel, eller til en Bane af den Natur — hvad man saa end kalder den — hvortil der skal ydes Tilskud, hvis man overhovedet nogetsteds vil forlange Tilskud til Udvikling af Banerne. Det forekommer mig, at Veile—Give Banen efter sin Natur set fra et Almenstandpunkt i langt større Grad er en Statsbane end denne. Men den fik Stempel af Privatbane, derfor blev der til den kun lagt et lille Beløb paa Borden: Vær saa artig — saagde man — nu maa I selv tage den, hvis I ville have den! Og det bliver Lektien herefter. Nu siger man, at denne Bane kan forrente sig. Ja, men paa hvilken Maade? Vel sagtens derved, at Indtægten paa Helsingør—Njøbenhavn Banen gaar saa meget mere ned, og denne altsaa forrenter sig saa meget daarligere. Derjom den nye Bane virkelig faaer en Indtægt, der nogenlunde forrenter dette enorme Beløb, som Anlægget koster, saa vil Staten derfor komme til at betale det med sin anden Haand, nemlig den Haand, hvori den nu har Indtægten af Njøbenhavn—Helsingør Banen. Dette er meget naturligt, naar Staten paa denne Maade konkurrerer med sig selv og lader to Baner løbe ved Siden af hinanden. Men selv om denne end kunde forrente sig, saa kunne vi som sagt ikke ustrykke dette Forhold, saaledes at vi sige: Den og den Bane kan forrente sig, følgelig behøve Beboerne der ikke at yde Bidrag. Har man overhovedet nogenstunde her Villie til at komme til en Udvikling af vore Baner til de forskjellige Egne af Landet, saa burde man eiter min Mening gjøre Bevillingen af de Tilskud, der forlanges udenfor Statskassen, afhængig af, at de paalagdes som en Jernbanestat, der ramte alle Egne og ikke mindst dem, der ikke have betalt en Øre for deres Jernbaner, naaget de vel maasse ville have kjørt et Par Mennekealbre, før de Andre faae Jernbaner, om de overhovedet faae det. I modsat Fald burde Løven ikke gives. Jeg har hørt sige: Ja, man kan godt faae Jernbane der og der, men først maa vi have Pengene frem! Hvor skulde disse Egne dog kunne lægge Pengene frem? Det er jo aldeles umuligt, efter at man først har lagt sine dyre Baner i de rigtige Egne